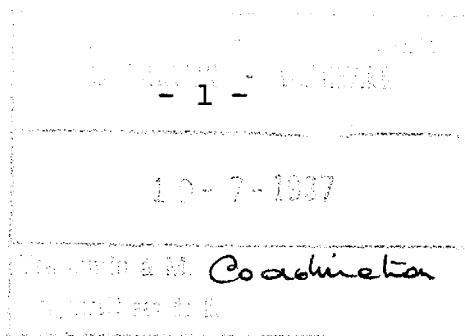

ROYAUME DE BELGIQUE.
-----KONINKRIJK BELGIE.
-----AVIS DU CONSEIL D'ETAT.
-----ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Président de la Chambre des Représentants, le 3 février 1987, d'une demande d'avis sur une proposition de loi "complétant le Code civil en vue d'assurer la protection de l'enfant à naître" a donné le 29 juin 1987 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 3 februari 1987 door de Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers verzocht hem van advies te dienen over een voorstel van wet "tot aanvulling van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de bescherming van het ongeboren kind", heeft op 29 juni 1987 het volgend advies gegeven :

Les textes actuellement en vigueur, que citent les développements accompagnant la proposition (1), assortissent, expressément ou tacitement, la règle fixant le début de la personnalité à la conception, de la condition que l'enfant naisse viable. La proposition supprime cette condition. Son adoption pure et simple, sans modification ni abrogation des textes en vigueur, provoquerait une regrettable antinomie : celui qui se prévaudrait, selon le texte projeté, de la personnalité de l'enfant simplement conçu mais mort-né pourrait se heurter à d'autres qui invoqueraient les dispositions actuelles du Code civil pour nier cette personnalité. La proposition ne suggère aucune solution. Elle en suggère d'autant moins que ses développements affirment que la condition de viabilité des articles 725 et 906 du Code civil s'impose "pour des raisons de pratique évidentes" (page 4). Les auteurs de la proposition laissent ainsi entendre qu'ils approuvent la règle desdits articles tout en ne proposant pas de retenir, dans le texte général qu'ils souhaitent, la condition de viabilité.

La condition de viabilité lors de la naissance permet encore dans l'état présent de la législation belge d'organiser l'exercice des droits de l'embryon. Aucun embryon n'a, en effet, de droit si ce n'est lorsque sa maturation dans un sein maternel lui a permis de devenir un enfant viable. Les droits qu'il a pu acquérir lorsqu'il était encore embryon pourront donc être exercés par les représentants légaux de l'enfant qu'il est devenu. En revanche, si l'embryon devait désormais avoir des droits

.../...

(1) Chambre des Représentants, session 1986-1987, doc. n° 745/1.

indépendamment de toute naissance, la question devrait être résolue de savoir qui va pouvoir exercer de tels droits. La proposition ne donne aucune indication permettant d'identifier la personne qui assurerait l'exercice du droit de l'embryon qu'elle veut personnaliser; elle ne s'explique pas davantage sur les modalités de l'exercice de ces droits.

La proposition doit être revue pour que soient résolues les antinomies qu'elle provoque et que soit organisé l'exercice des droits qu'elle institue.

De thans geldende teksten die in de toelichting bij het voorstel (1) worden aangehaald, verbinden, uitdrukkelijk of stilzwijgend, aan de regel dat de persoonlijkheid bij de verwekking begint de voorwaarde dat het kind levensvatbaar wordt geboren. Het voorstel schaft die voorwaarde af. Aanneming van het voorstel zonder meer, dus zonder enige wijziging of opheffing van de geldende teksten, zou een betreurenswaardige antinomie doen ontstaan : wie zich, volgens de ontworpen tekst, zou beroepen op de persoonlijkheid van het kind dat enkel verwekt maar doodgeboren zou zijn, zou in strijd kunnen komen met anderen die zich op de huidige bepalingen van het Burgerlijk Wetboek zouden beroepen om het bestaan van die persoonlijkheid te loochenen. Het voorstel doet geen enkele oplossing aan de hand, en wel des te minder daar in de toelichting bij het voorstel verklaard wordt dat de in de artikelen 725 en 906 van het Burgerlijk Wetboek gestelde voorwaarde van levensvatbaarheid noodzakelijk is "om evident praktische redenen" (blz. 4). De indieners van het voorstel geven zodoende te verstaan dat ze met de in de bewuste artikelen vervatte regel instemmen, ofschoon ze niet voorstellen om in de door hen verlangde algemene tekst het vereiste van levensvatbaarheid te behouden.

Het vereiste van levensvatbaarheid bij de geboorte maakt het ook mogelijk om in de huidige stand van de Belgische wetgeving de uitoefening van de rechten van het embryo te regelen. Geen enkel embryo heeft immers rechten, behalve wanneer het door rijping in de moederschoot een levensvatbaar kind is kunnen worden. De rechten die het heeft kunnen verkrijgen toen het nog een embryo was, zullen

.../...

(1) Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitt. 1986-1987, Gedr. St. nr. 745/1.

dus uitgeoefend kunnen worden door de wettelijk vertegenwoordigers van het kind dat eruit geworden is. Als het embryo daarentegen los van welke geboorte ook, voortaan rechten zou moeten hebben, zou een antwoord gevonden moeten worden op de vraag wie zodanige rechten zal kunnen uitoefenen. Het voorstel geeft generlei aanwijzing omtrent de identificatie van de persoon die zou zorgen voor de uitoefening van het recht van het embryo waaraan het de status van een persoon wil verlenen; het geeft evenmin uitleg over de wijze waarop die rechten zouden worden uitgeoefend.

Het voorstel moet worden herzien om de tegenstrijdigheden die het veroorzaakt weg te werken en om een regeling te treffen voor de uitoefening van de rechten die het instelt.

La chambre était composée de

Messieurs : J. LIGOT,
de Heren :

J.-J. STRYCKMANS,
P. FINCOEUR,

Cl. DESCHAMPS,
P. GOTHOT,

Madame : M. VAN GERREWEY,
Mevrouw :

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.

Le rapport a été présenté par M. A. MERCENIER, premier auditeur.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

M. VAN GERREWEY.

De kamer was samengesteld uit

président de chambre,
kamervoorzitter,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

assesseurs de la
section de législation,
assessoren van de
afdeling wetgeving,

greffier,
griffier.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J.-J. STRYCKMANS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. A. MERCENIER, eerste auditeur.

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

J. LIGOT.